

Inleiding

Dit boek is het resultaat van het onderzoek naar de praktijken van het Maljuna Frato project. Dit project was de voortzetting van het eerdere, succesvolle Ruman Grandi project. Beide projecten zijn mede gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds. We maakten deel uit van Equal, Europese projecten die met elkaar gemeen hadden dat ze gericht waren op het ontwikkelen en uittesten van vernieuwende instrumenten en methoden om ongelijkheid en discriminatie op de arbeidsmarkt te voorkomen en te bestrijden.

Ruman Grandi was een laagdrempelige vorm van GGZ hulpverlening, waarin mentoren migrantenjongeren met raad en daad bijstonden om hun primaire levensgebieden weer op orde te krijgen. Als een echte broer of zus gingen de mentoren met de jongeren mee op pad, naar het jongerenloket om hun uitkering te regelen, naar de dokter voor een verwijfsbrief, naar de schuldhulpverlening om hun financiële positie weer op orde te krijgen en meer van dat soort praktische dingen. De RiaggRijnmond heeft dit project ‘gemainstreamd’ en opgenomen in zijn reguliere hulpverleningsaanbod. Maljuna Frato was hier het vervolg op. Centraal stond in dit vervolgetraject het ontwikkelen van nieuwe methodieken om migrantenjongeren die een beroep deden op de GGZ hulpverlening iets te kunnen bieden. Het uiteindelijk doel waar naar toegewerkt werd, was dat ze mee konden draaien op de arbeidsmarkt.

Het merendeel van de jongeren die bij ons aanklopten hadden een veelvoud aan problemen. Ze staan bekend als ‘multi-problem’ jongeren. Ze hebben over het algemeen een groot wantrouwen ten aanzien van de hulpverlening. Ze kwamen makkelijk bij Maljuna Frato/RiaggRijnmond binnen omdat ze altijd, onmiddellijk geholpen werden. Hun eerste noden werden gelenigd, ze werden geholpen met het invullen van de nodige papieren, er waren short-cuts om sneller bij het jongerenloket een uitkering te regelen enzovoorts. Deze vorm van heel praktische hulpverlening is een grote aanwinst in het reguliere GGZ aanbod. In de normale GGZ praktijk gaat alles volgens planning en deze jongeren haken dan af. Ze hebben acute problemen, slaan in paniek als er dingen tegen zitten en ze hebben behoefte aan begeleiding op voor de reguliere hulpverlening ongeplande momenten.

Een van de problemen waar we mee geconfronteerd werden, was dat als hun eerste noden gelenigd waren, ze niet meer kwamen opdagen. Van ‘behandeling’ was in de meeste gevallen geen sprake. Er werd niet gewerkt aan het vergroten van hun assertiviteit, zelfvertrouwen en andere GGZ aspecten, die nodig aangepakt moesten worden.

De methodiekontwikkeling die vervolgens in gang is gezet was gericht op het vast houden van de jongeren binnen de hulpverlening. Door groepswork als toneel, softbal en voetbal hebben we de jongeren een veilige omgeving kunnen bieden waarbinnen we konden werken aan hun empowerment, aan het aanleren van een scala aan sociale vaardigheden, naar ons idee essentiële voorwaarden om op de arbeidsmarkt te kunnen meedoen. Het bleek dat het krijgen van een baan vaak niet het moeilijkst was, maar eerder het houden van een baan.

We hebben onderzoek gedaan naar wat er zich afspeelde binnen die groepen jongeren. We hebben met behulp van de semiotiek en discoursanalyse onderzocht welke elementen belangrijk zijn voor hun disfunctioneren op school en op het werk. We zijn ons ervan bewust dat dit soort kwalitatief onderzoek nieuw is. We hebben geëxperimenteerd met semiotiek en discoursanalyse als methode. We hebben geprobeerd vooral de pragmatische aspecten van deze benadering aan de orde te laten komen. Het boek is bedoeld om meer bewustzijn te ontwikkelen over hoe deze jongeren zin geven aan hun leven. We beogen dat betrokkenen bij deze doelgroep beter leren omgaan met andere manieren van betekenisgeving dan de voor de hand liggende westerse dominante discourses. Het moet een bijdrage leveren aan het terugdringen van discriminatie.

We danken alle medewerkers aan de pilots voor hun inzet. We danken met name Prof. Dr. M. Meijer voor de inspirerende wetenschappelijke ondersteuning.

Drs. H.C.J. Lamé-Brand.

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1   Het Maljuna Frato theater project. Ballonnen doorprikken:
hoe mensen zichzelf begrijpen in onze cultuur.

Hoofdstuk 2   Maljuna Frato jongeren in gesprek. Kleur, geld en ideologie.

Hoofdstuk 3   Sprekende tekens: van verliezen met 17-4 naar winnen met 4-1.
Voetbal, semiotiek en discoursanalyse.

Hoofdstuk 4   Van een kast met leerlingmappen naar een boeiende samenwerking.
Maljuna Frato/RiaggRijnmond en het Albeda College:

Hoofdstuk 5   Werkend leren: eerst de praktijk, dan kiezen voor een opleiding.
Stichting Humanitas zet de deur open.

Hoofdstuk 6   Undercover.
                         Samen toneel spelen: Maljuna Frato/RiaggRijnmond en het Rotterdams
                         Wijktheater.